

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae Refutatoriae Apologiae Pro Nuperis Anti-Thesibus

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1685?]

Conclusio Tertia. Apologista frustrà allegat varias rationes, ob quas Patres non censeantur erubescere doctrinam suam; etsi eam non exhibeant eo modo, quo nostram exhibuimus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40589

Trilemmate ostenditur crambem illam notissimam, toties recoctam, eo sine iterum coqui, ut sententias suas in lucem dare non cogantur.

Vel S. Sedes sententias nostras de bonorum operum principio, de morum regulâ, de humanarum actionum scopo five fine &c. suo Judicio confirmabit, uti confidimus, vel reprobabit, uti Patres sperare se saltem simulant; vel, quemadmodum de doctrinâ Censuræ Lovaniensis, judicabit sententias nostras *posse teneri & doceri sine offensa S. Sedis.*

Quidquid illorum eveniat, inutilia prorsus sunt præliminaria. Nam si primum contingat, confidimus fore ut Patres Apostolicæ decisioni pareant: nec dubitant, credo, quin & nos parebimus.

Quid verò si secundum contingat? Non dubitantus quin se submissuri sint Patres: de nobis verò quid dubitant, cum illas ipsas sententias nostras, primum in exhibitione earundem, deinde iterum in ultimis Thesis nostris S. Sedis judicio submiserimus; & nunc pro tertiâ vice iterum submittamus? Quod si post tot submissiones, verbo nostro non steterimus, tum demùm Patres justè poterunt nos accusare, quod Christi in terris Vicario simus refractarii, & quod insuper contractum non impleverimus.

Postremò si tertium accidat; dubitare non possunt Patres, quin tam promptè amplexuri simus judicium S. Sedis, quàm nunc istud amplectimur circa doctrinam Censuræ Lovaniensis.

Quorsùm ergò tam importunè, contrâ contractum inter nos initum, iterum pro tertiâ vice obruduntur toties repulsa præliminaria & in iis crambe recocta? Nisi ut Patres non cogantur tradere suas sententias?

CONCLUSIO TERTIA.

Apologista frustrâ allegat varias rationes, ob quas Patres non censeantur erubescere doctrinam suam; etsi eam non exhibeant eo modo, quo nostram exhibuimus.

Primam rationem, quâ suos excusat, exprimit Apologista his verbis: *Doctrinam nostram quotannis proponimus publicis Thesis de universa Theologia defendendam. Si ejusmodi exhibitio suffecisset, non opus erat convenire, ut quemadmodum nos, ita & ipsi traderent doctrinæ suæ Articulos; cum jam pridem soliti sint Theologiam universam quotannis defendere.*

Deinde non quærebantur sententiæ unius, vel sententiæ quæ disputationis causa proponuntur; sed quæ communiter à Patribus in Belgio & absolutè tenentur. Nam Authores famosi *Speciminis Romæ exhibiti* innuunt sententias eo titulo non habendas esse veluti suas, quod in Thesis aliquâ fuerint propugnata.

Secundò allegat hanc rationem: *Doctrinam nostram tibi expressi sæpiùs, variis hinc inde editis Thesis. Estque opposita potissimum doctrina Lutheri, Calvini, aliorumque, sed & Cornelii Iansenii & Michaëlis Baii, uti & tua, tuique in doctrinâ principalis.*

Præter ea, quæ ad rationem priorem allegavimus, huic respondemus, quod adeò vaga & incerta sunt, quæ Author Apologiæ in tot tamque diversis Thesis contrâ me editis defendit, ut fortè anni requirerentur, quò posset inde certò statui, quid vel ipse Author Apologiæ sentiat. Exempli causâ, de gratia & prædestinatione, an in utroque Molinam & Lessium cum suis Affeclis, an verò Cardinalem Bellarminum & Tannerum cum suis sequatur? Item cur Lovaniensium doctrinam de gratia per se efficaci pro solo statu naturæ lapsæ potius, quàm Thomistarum pro utroque statu, culpandam sentiat: Et similiter, quam sentiat debere esse morum nostrorum regulam? Quod enim de *vera Germanaque*

manaque probabilitate eâ occasione dixit, hæctenus non intelligitur. Necdum etiam capitur, quoties Deum sentiat amandum, ut præcepto dilectionis Dei fiat satis: atque ita hæctenus non constat, quid sentiat de scopo sive fine humanarum actionum. Et hæc quidem sunt præcipuæ materiæ, de quibus inter nos disputatum est; præter quas sunt aliæ plurimæ, quas tractavimus occasione Propositionum 65. quas proscripsit Innoc. XI. Fatetur quidem Author ille se recedere à Propositionibus istis condemnatis; verum recessus ille circa singulas comprehendit multos gradus, ita ut incertum maneat, quam procul indè recedat, vel certè quam propè accedat.

P E R T I N E N T I A.

Concordia ineanda erat super doctrinâ. Hanc Lovanienses promptè ac libenter exhibuerunt: Patres econtrâ exhibere detrectant. Iudicet hinc Lector, utra pars concordiam sincerius querat.

I. Si Doctrina alterius partis, qua à nobis dissentit, sit magis, ut prætenditur, conformis decisionibus Apostolicis, quàm nostra; cur potius, illi, quàm nos detrectant doctrinâ suâ Articulos in lucem edere, atque ad S. Sedem mittere?

III. Si Apologisa eam, quam oportet, exhiberet reverentiam erga constitutionem SS. D. Innocentii XI. caveret nobis inurere atras illas sive censuras sive notas, quibus tot Theses suas & specialiter ultimas implevit, ut vix possent deteriora dici in Lutherum & Calvinum. Sed quâ auctoritate, an ordinariâ, an delegatâ? Credo equidem quod qui hanc usurpant, nulli Episcoporum tantam concederent.

IV. Patres inter quatuor sua præliminaria primo loco posuerunt, omninò in dictâ Conferentiâ superfedendum esse ab Articulis qui abhinc aliquot annis S. Sedis iudicio commissi sunt: intelligunt 96. Propositiones Roma à Patre Duffy exhibitas quarum occasione accusatur Doctrinâ nostra de Gratiâ, de Ignorantiâ Juris natura, de actibus referendis in Deum, de dilatione Absolutionis &c. adeoque de materiis omnibus maximè controversis: Quomodo ergò sincerè voluerunt habere conferentiam super doctrinâ Articulis nos inter & ipsos controversis? Et quod præcipuum, quâ sinceritate mundo persuadetur, quod desideratam conferentiam neque modò recusent, si præliminaribus & præcipuè quod tertio loco ponunt fuerit satisfactum? Nec valet responsio, si dicant, ubi tertio præliminari satisfactum fuerit, se recessuros à primo, quia nefas esse censet Anti-theosum & Apologia Author causam ad Romanum Pontificem delatam referre ad Archi-episcopum.

V. Articuli nostri propositi sunt obscurè, implexè, æquivocè & ambigè ut idem ait in suis Anti-theisibus. Quid ergò satis clarum sive voce sive scripto, sive simpliciter, sive cum confirmatione quâcumque à nobis poterit exhiberi aut responderi illis, quibus propositiones aded simplices, aded breves, & quarum pleræque ex primis deducuntur ut corollaria, sunt adhuc obscura, ambigua &c. Quid præterea juvisset satisfecisse quatuor præliminaribus, imò & sexcentis aliis cum post hæc omnia Articuli nostri dicendi erunt obscuri, implexi, æquivoci, & ambigui. Si Patres tam clarè exprimerent suos, quàm nostros expressimus, non solum nos, sed quod unicè optamus, totus Theologorum orbis facilè intelligeret quid doceant.

VI. Si necessitas gratiæ per se efficaci ad singulos actus bonos posset probari ratione naturali ex dependentiâ creaturæ intellectivæ à Deo; aequè deberet admitti pro primo statu ac pro hoc: & idèd potius ex Scriptura Sacra loquente de homine lapsa, item ex Traditione Ecclesiæ, doctrinam nostram de gratiâ per se efficaci probandam censemus.

VII. Alia nostra duo principia (quod nimirum Deus, non verò probabilitas, sit regula morum; & quod Deus debeat sub peccato mortali esse noster finis ultimus simpliciter sive ipsius agentis; & sub veniali, secundum quid sive ipsius actionis) non ex sola auctoritate, ex. gr. Scriptura, sed insuper ex ratione & ex ipsâ dependentiâ creaturæ intellectivæ à suo Creatore probamus; atque idèd pro quovis statu principia ista locum habent.

F I N I S.